

Väylävirasto
Lausuntopalvelu.fi

Lausuntopyyntönnö 4.7.2024 Dnro VÄYLÄ/4030/07.02.03/2024

Lausunto maantieverkon nopeusrajoitusohjeen päivittämisen ja kriteerien vaikutuksista

Taustaa

Väylävirastossa on käynnissä maanteiden nopeusrajoitusohjeen päivitys, jonka tavoitteena on, että nopeusrajoitusjärjestelmä on kokonaisuutena johdonmukainen ja linjassa nykyisten liikenne- ja ympäristöolosuhteiden kanssa. Siten ohjeella pyritään varmistamaan yhteneväinen palvelutaso eli saavutettavuus ja turvallinen liikenne koko maassa. Liikenneturvallisuusstrategian mukaan Suomella on tavoitteena liikenneturvallisuuden nollavisio vuoteen 2050 mennessä eli o kuolemaa liikenteessä. Päivitettävän ohjeen muutokset ovat askel kohti tätä visiota.

Ohjeen päivittäminen ja Ruotsissa käytössä olevan 100 km/h nopeuskriteerin tarkastelu on kirjattu kansallisen liikenneturvallisuusstrategian toimenpiteeksi ja Väyläviraston vastuulle. Ohjetyössä on keskitytty liikenneturvallisuusstrategian toimeksiannon mukaisesti 100 km/h nopeusrajoituksen kriteerien määrittelyyn, koska sillä nopeudella on valtakunnallisesti suuri vaikutus sekä liikenneturvallisuuteen että saavutettavuuteen. Ohjeessa esitettyjen kriteerien perusteella valtakunnallisesti nopeusrajoitus laskisi 100 km/h:sta 80 km/h:ssa noin 1800 kilometrillä. Tämä on 4,5 % siitä tielverkosta, joka ei ole yleisrajoituksen piirissä. Muutos kohdistuu teihin, joilla onnettomuusriski on kohonnut. Näitä teitä ovat vähäliikenteiset maantiet ja vilkasliikenteiset tiejaksot, joilla kohtaamisonnettomuusriski on kohonnut.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto lausuu asiasta seuraavaa:

1. Millaisia vaikutuksia arvioitte suunnitelluilla maanteiden nopeusrajoitusten muutoksilla olevan toimintaan (aikataulut, matka-ajat, koettu turvallisuus ja saavutettavuus, kävelyn ja pyöräliikenteen turvallisuus jne.)?

Nopeusrajoitusten muutokset heikentävät Pohjois-Karjalan saavutettavuutta erityisesti valtatiellä 6 (Joensuun eteläpuolella) ja valtatiellä 9 (Joensuun länsipuolella), jotka ovat tärkeimpiä maakunnan pääväyliä. Kyseiset valtatie ovat vastikään (2021) lainvoiman saaneissa Pohjois-Karjalan maakuntakaavassa 2040 osoitettu valtakunnallisesti merkittävänä maanteinä / runkoverkkona, jossa suunnittelumääräyksen mukaisesti: Tien tekninen taso ja liittymät tulee suunnitella siten, että tiellä voidaan liikkua turvallisesti pääosin 100 km:n tuntinopeudella". Pohjois-Karjalan maakuntaliitto ei näe hyväksyttävänä ko. teiden nopeusrajoitusten muutoksia, vaan nimenomaan valtatiellä 6 ja valtatiellä 9 tulee liittymiä ja teknistä tasoa parantaa.

Vaikka heikennykset eivät ole yksittäisen liikkujan kannalta erityisen suuria suhteessa nykyiseen matka-aikaan. Aikavaikutukset ovat kuitenkin merkittävät, lisäksi on negatiivista vaikutusta koettuun matka-aikaan ja mielikuvaan alueen

saavutettavuudesta. Tämä puolestaan heikentää alueen houkuttelevuutta investointi- ja toimintaympäristönä.

Nopeusrajoitusmuutokset seututieverkolla Pohjois-Karjalassa vaikuttavat erityisesti Joensuun seudun saavutettavuuteen ja työmatkaliikenteen sujuvuuteen. Muutokset pidentävät erityisesti maaseudulla asuvien kaupungissa työssäkäyvien työmatkaan kuluvaan aikaan riippumatta siitä tehdäänkö matka henkilöautolla tai muutenkin niitä hitaammilla linja-autoilla.

2. Mitä mieltä olette liikenneturvallisuuden parantamisesta nopeusrajoituksia muuttamalla? Millaisia muita keinoja ehdottaisitte ajatellen myös rajallisia rahallisia resursseja väyläverkon kehittämiseen?

Toimenpiteet, jotka lisäävät liikenneturvallisuutta ja vähentävät liikennekuolemia, ovat sinänsä kannatettavia. Nopeusrajoitusten pudottaminen pääväylätasoisilla teillä ei automaattisesti tarkoita liikenneturvallisuuden parantamista. Väyläviraston esittelemien vertailujen pohjalta on todettu, että 80 km/h rajoituksilla onnettomuuksia tapahtuu enemmän kuin 100 km/h rajoituksilla. Toki onnettomuudet ovat usein vakavampia 100 km/h rajoituksilla. Pääväylillä kuitenkin nopeuksien alentaminen tulee olla viimeinen ja väliaikainen keino turvallisuuden lisäämiseksi. Pääväylillä ensisijaisena keinoa tulee olla liikenneolosuhteiden ja –infran kehittäminen vastaamaan nykyisiä turvallisuusvaatimuksia, jotta ympärivuotinen 100 km/h on mahdollinen.

3. Miten maanteiden nopeusrajoitukset tukevat valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman asettamia tavoitteita ja alueenne liikennejärjestelmän kehittämisen suunnitelmia?

Esitetyt nopeusrajoitusten alentamiset eivät vastaa valtateille asetettuja kehittämistavoitteita. Esimerkiksi valtateiden 6 ja 9 kehittämisselvityksissä tavoitteena on nopeusrajoitus pääsääntöisesti 100 km/h. Pohjois-Karjalan maakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään erityisesti valtatie 9 kehitettäväksi kohti pääväyläasetuksen ja TEN-T kattavan verkon kriteerejä, joita tie ei nykytilassa täytä kuin pieneltä osin.

4. Muita huomioitasi, mitä?

Maanteiden korjausvelkaa ei tule hoitaa asettamalla uusia alempia nopeusrajoituksia, vaan perusväylänpidon rahoitus tulee nostaa tasolle, jolla tieverkko pystytään pitämään liikennöitävässä kunnossa nykyisellä nopeustasolla ja erityisesti pääteverkkoa ja sen liikenneturvallisuutta tulee kehittää mm. rakentamalla lisää keskikaiteellisia ohituskaistoilla varustettuja osuuksia, jotka mahdollistavat nopeustason ympärivuoden 100 km/h ja samalla ne parantavat liikenneturvallisuutta huomattavasti paremmin kuin 80 km/h nopeusrajoitusmerkin asettaminen.

Toisaalta liikenneinfranhankkeita, erityisesti satojen miljoonien eurojen ratahankkeita perustellaan muutamien minuuttien aikasäästöillä ja nyt ollaan vähentämässä noin 20% sadan kilometrin nopeusrajoitusalueista koko maan tieverkolta, joten aikakustannukset

kasvavat merkittävästi. Nopeusrajoitusten alentamiset kohdentuvat pääosin pitkämatkaiseen liikenteeseen ja erityisesti itäiseen ja pohjoiseen-Suomeen. Huomioitava on, että liikennesuorite on maanteillä noin kymmenkertainen rautateihin verrattuna ja matka-ajoilla merkitystä myös tieliikenteessä.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja

Lisätietoja:

Jyrki Suorsa, liikenneasiantuntija
jyrki.suorsa@pohjois-karjala.fi
puh. 050 46 8511

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Voitte tarkastaa allekirjoituksen oikeellisuuden kirjaamosta.